

Otto Weininger (03.04.1880 – 04.10.1903)

BEETHOVEN'İN ODASI - Serdar AYDIN

I. Baskı: Ocak 2017, **Baskı Adedi:** 1000

ISBN: 978-605-82852-0-0, **Genel Dizi:** 11

Yayına Hazırlayan: MedaKitap Tayfası

Kapak Tasarım: Ali Hikmet Eren

Baskı Hazırlık: Karizma Reklam - 0.312 418 20 92

Baskı: Kardelen Ofset Matbaacılık Tan. Hiz.

San. Tic. Ltd. Şti. İncesu Cad. 96'lar Apt. 6/Y

Çankaya/Ankara Telefon: 0312 432 13 78

Tüm yayın hakları saklıdır. Yayıncı izni olmadan,
kısmen de olsa, fotokopi, film vb. elektronik
ve mekanik yöntemlerle çoğaltılamaz.

Medakitap Yayınları

Saray Fatih Mah. Ergazi Cad. Polat Sk. 2/18

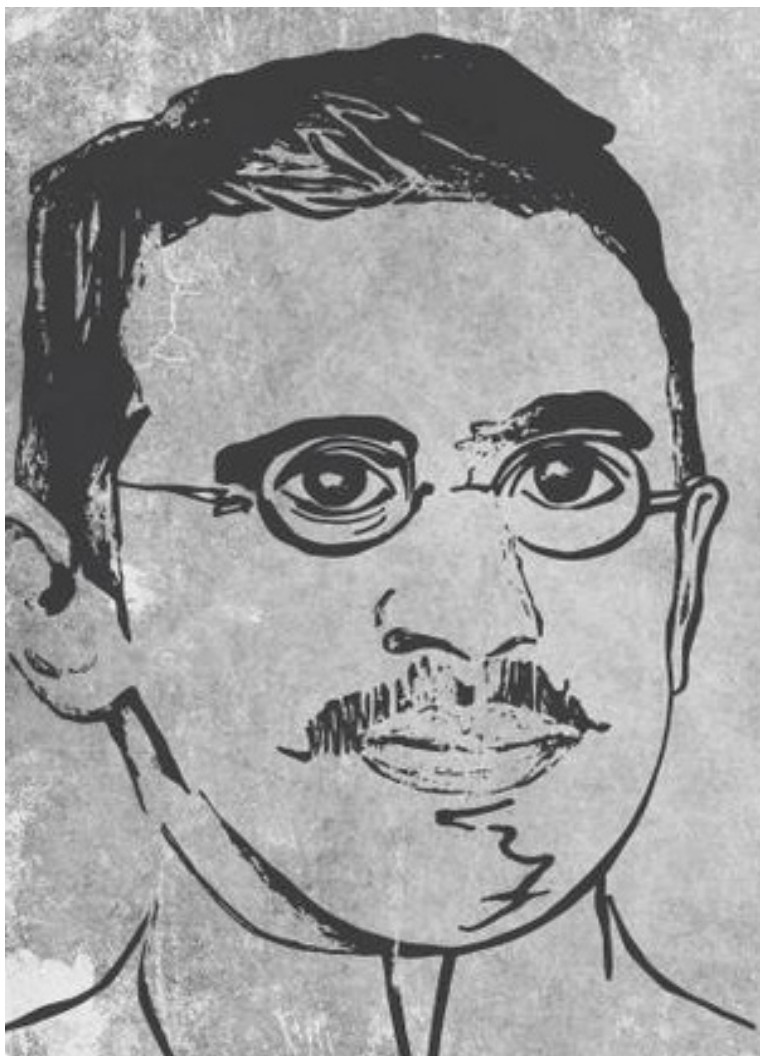
Pursaklar / ANKARA - Tel: 0544 - 3122873

Sertifika No: 33379, www.medakitap.com

Serdar AYDIN

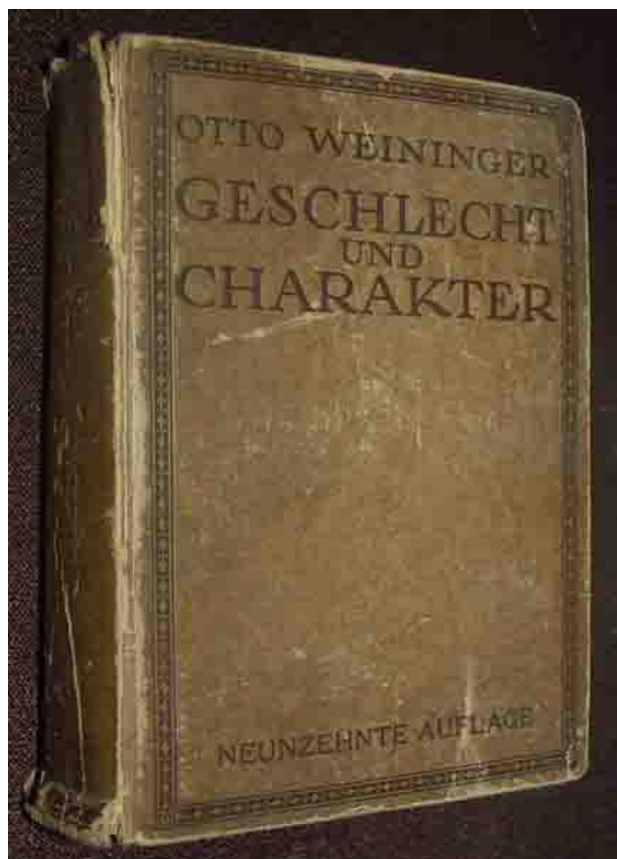
**BEETHOVEN'IN
ODASI**

İÇİNDEKİLER

ODALAR VE ÖTESİ	7
<i>Serdar AYDIN</i>	
AMY.....	17
<i>Murat DARILMAZ</i>	
ZİHNİN SESSİZ, KARANLIK ODASI.....	23
<i>Çökhan TOK</i>	
ODANIN SIRRI	29
<i>Serdar AYDIN</i>	
DÖRDÜNCÜ PENCERE	41
<i>Ali Hikmet EREN</i>	
BİR VURUŞLUK SUS	47
<i>Esm'e ARAS</i>	
OTTO WEININGER.....	51
<i>Serdar AYDIN</i>	

ODALAR VE ÖTESİ

*... Yazdığım her şey, içsel bir zorunluluğun sonucuydu.
Kaynakları da kaderimde olan bir zorlama.
Yazdıklarım bana içimden saldıran şeylerdi..." (*)*

Sanatçıların diğer sanatçılarla olan ilişkileri kaçınılmaz bir olgudur. Bu ilişki, aynı sanat alanında üretimde bulunan kişiler arasında kurulabileceği gibi, farklı disiplinler arasında da görülebilir. Şairlerin ressamlardan, bestecilerin yazarlardan yoldaş edindiği ve kendi varoluşlarını nesnelleştirirken, bu yoldaşlarıyla hemhal olarak hayata yeni anlamlar eklediği savlanabilir. Etkilenim içerisindeki sanatçılar, birbirlerinden ve yaratıcı verimlerinden birçok şey öğrenirler. Kaynağı sezgisel ya da bilgiseldir bu öğrenişlerin. Ancak gerçekleşecek olası bir aktarım, sanatçının verimlerinde söz konusu etkinin işlevselleşmesine ve kurucu bir öğeye dönüşmesine neden olabilir. Bu durumun, taklit ve intihalle hiç ilgisi yoktur. Aksine yaratıcı verime ve yeni bir yapıt üretme gücüne içkindir. Yapısalcı ekolün terimleriyle öznelerarası, metinlerarası olarak nitelendirilebilecek bu süreç, bizim özel adlandırmamızla ve varoluşsal niteliği mutlak anlamda vurgulanarak öznelliklerarası diye tanımlanabilir. Öznelliklerarası kurulacak her ilişki, öznelerin varlık deneyimlerinin ve varoluş kiplerinin etkileşimini öne çıkaran

nitelikler taşıyacaktır ve bu niteliklerin yapıtlardaki dışavurumu, sanatçı ben'ler arasındaki yöndeş ilişkiyi, empatik vurguyu göze getirecektir.

Evin bölümlerinden birisi olan “Oda” olgusunun yaratıcı verimdeki, özellikle edebiyat alanındaki işlevleri ve karşılığı, belki de *Virginia Woolf*'un kült kitabı “*Kendine Ait Bir Oda*” ile temellendirilebilir. *Woolf*, bu kitabında, yazarın yaratıcı verimde bulunabilmesi için bir odaya ihtiyacının olduğunu savlar. Bu sav, sadece reel boyutuyla algılanmamalıdır.

Kendine ait bir odanın, gerçekliği öteleyen ve yazarın yaratıcı verimini etkileyen psikik katmanlarla ilişkili varoluşsal niteliği de mutlaka vurgulanmalıdır. Ayrıca *Woolf*'un savını, özellikle kadın yazarların ve kadının varoluşuyla ilişkilendiren feminist okumalar da yapılmış ve bunlar, yaratıcı verim kökeninde yer alan öğeleri analiz etmede, betimlemede yaygın olarak kullanılmıştır. Dolayısıyla “oda” olgusunun kavramsal ve simgesel olarak bir fenomene dönüştüğü açıktır.

Nitekim bu fenomen, kurmaca metinlerde de birçok kez kullanılmış, süreç içerisinde edebiyat tarihine eklemlenen verimlerle, bu tarihin kurucu öğelerinden birisine dönüşmüştür, denilebilir. Bu bağlamda düşündüğümüzde, ilk olarak aklımıza kadim dostumuz *Gregor Samsa* gelecektir. *Kafka*'nın bu karakteri, bütün reel ve ir-reel çağrışımları ve gerilimleriyle, sabah odasında uyandığında bir böceğe dönüşmüş olmanın dehşetini cisimleştirir. *Kafka*, bu dönüşümün olağandışı sarsıcılığını dile getirirken, bir böceğe dönüşmüş olmanın trajik kederini, böylesi bir dönüşümün uzamı olan oda ile ilişkilendirmiş ve simgeselleştirmiştir aslında. Kendine ait bir odası olan *Gregor Samsa*'nın kaderi, bir böceğe dönüşmekle nihayetlenmiş, bu trajik dönüşümün oda olgusuyla kökensel ilişkisi, dönüşüm uzamının oda olarak belirlenmesiyle çarpıcı bir şekilde kurgulanmıştır. *Gregor Samsa*'nın, kurmaca yazının en yaratıcı ve

bir o kadar trajik karakterlerinden birisi olduğu açıktır. Yani kıssadan hisse; **odalar; tekinsiz yerlerdir ve nereye evrileceği bilinmeyen dönüşümlerin de uzamları olabilmektedirler.**

Tekrar başa dönersek, sanatçıların öteki sanatçılardan etkilenmesini ve oda fenomeninin bu etkilenim içerisindeki işlevini, sonuçlarını birlikte düşünerek, derdimizi, ilişkisel bir bağlam içerisinde açıklayabiliriz. Bu açıklama, bir sanatçının diğer sanatçıyla kurduğu varoluşsal ilişkinin, oda göstergesi üzerinden nasıl bir ölüm kalım meselesine dönüştüğünü serimleyecek, aynı zamanda *Beethoven'in Odası* adını verdiğimiz kitabımızın varlık gerekçesini de izah edecektir.

Ludwig Van Beethoven

Beethoven, 26 Mart 1827'de, elli altı yaşındayken, Viyana'da, SchwarzschanierstraÙe deki on beş numaralı binanın bir odasında vefat etmiştir. Bu yapı 1904'e kadar ayakta kalmış, 1929'da ise yeniden inşa edilmiştir. *Beethoven*'ın öldüğü bu oda, büyük bestecinin son anlarını geçirdiğı, uzun süren hastalığından ve belki de acılarından kurtulduğı uzamdır. Rivayete göre çakan bir şimşegin aydınlattığı odada yumruğunu bir an havaya kaldıran maestro, son nefesini vermiştir. *Beethoven*'ın arkasında bıraktığı olağanüstü eserleri, her anlamıyla onu ölümsüzlüğe ulaştırmıştır.

Dr. Otto Weinger.

Tamamen sağır olduktan sonra bestelediği 9.Senfoni, Napolyon’a adadığı, ancak sonrasında onun kendisini imparator ilan etmesiyle bu ithafın üzerini çizdiği Eroica Senfonisi bile, besteciyi ölümsüzlük katına taşımış yapıtlardır. Ancak bu kitabın oluşumuna neden olan olgu, maestronun partiyonlarıyla doğrudan ilişkili değildir. Aksine bir dolayım ve “etkileşim” söz konusudur. *Beethoven*’ın öldüğü bu oda, hem kitabımızın oluşum gerekçesini ve etkileşim içerisindeki ben’lerin varoluşsal hısımlığını, hem de oda olgusunun yaratıcı insanlar üzerindeki mutlak etkisini, çarpıcı bir örnekle betimleyebilmemize neden olmuştur. Çünkü *Beethoven*’ın *Odası*, trajik bir intiharın gerçekleştiği uzam olarak da tarihe eklenmiştir. *Otto Weininger*, 1903 yılı, 4 Ekim’inde, yirmi üç yaşındayken, ilk ve tek kitabı henüz yayımlanmışken, Viyana’da, Schwarzspanierstraße’de, on beş numaralı binada bulunan bu odada, göğsüne bir kurşun sıkarak intihar etmiştir!.. Kimdir *Otto Weininger*; neden intihar etmiştir, *Beethoven* ile olan varoluş ilişkisi nedir ve intihar etmek için *Beethoven*’in öldüğü bu odayı hangi gerekçeyle seçmiştir? Sorular ardışık olarak çoğaltılabilir. Verilecek yanıtların kesinliği de tartışmalıdır. İntihar gibi bir olgu üzerinde konuşmak, görüş belirtmek, çoğunlukla anlamlı sonuçlar doğurmayacaktır. İntiharın her türlü analizi, edimin bireysel karşılığı düşünöldüğünde boşlukta salınmaktan öteye bir anlam içermeyecektir. Bir insan, şu ya da bu nedenden dolayı hayatına son vermeyi kararlaştırır ve bu kararını uygulayarak kendini öldürür. Elbet ki intiharın bireysel öğeleri kadar toplumsal, gündelik hayata ve zamanın ruhuna dair öğeleri de vardır. Ancak bütün bu unsurlar, sonuçtaki can kıyımını anlamlandırmaya çalışan ötekilerin, yani müntehirin arkasında bıraktığı dünyanın ve bu dünyadan gidemeyenlerin meselesidir aslında. Belki de bütün intiharların

kadim mesajı geride kalanlardır. Münteher, kendi canına kıyarak, aslında kalanların içinde bulunduğu ahvalin encamını ifade etmiş olabilir. Soru ve sorun bir algı ve anlamlandırma meselesidir belki de. Gerçekleşmiş her intiharın algılanması ve anlamlandırılması, geride kalanlar ve gidemeyenler için varoluşsal bir değer yaratabilir. Kalanlar, kalmakta oluşlarını, gidenlerin gidişlerindeki gürültüyü duyumsayarak; anlamlandırabilir belki de. Ya da bütün sözcükler ve dile getirilerek anlam üretmesi murat edilen söz öbekleri, ölümün kesinliği ve mutlak soğukluğu karşısında, insanın yaşıyor olmasının çaresizliğini dillendiren inlemelerdir sadece. *Otto Weininger*, yirmi üç yaşındayken ve inanılmaz bir emekle ortaya koyduğu ilk ve son kitabı henüz yayımlanmışken intiharı tercih ederek, geride kalan herkesi böylesi anlamlandırma çabalarıyla baş başa bırakmıştır. İntiharını bir odada, hem de maestro *Beethoven*'in son nefesini verdiği odada gerçekleştirmesi ise ayrı bir muammadır. Bir odada intihar etmenin genel ve yönelimsel bir tercih olduğu savlanabilir. Ama özellikle *Beethoven*'in son nefesini verdiği odanın seçilmesi gaip bir mesajın iletilmesini mi amaçlamıştır? Hiçbir yanıt veya anlamlandırma denemesi *Otto Weininger*'in edimindeki nedenleri belirleyebilme gücüne sahip olmayacaktır. Bu halde yapılacak her türlü yorumun, yorumcunun öznelliğine içkinleşeceği, genel geçer ve üzerinde uzlaşılacak ortak bir savın üretilemeyeceği söylenebilir. Dolayısıyla oldukça trajik olan bu intiharın, olayı anlamlandırmaya çalışacak her öznede son derece farklı yansımalar yaratacağı ortadadır. *Otto Weininger*'in maestro ile kurduğu anakronik ilişkinin kendi ben'liğinde, bireysel varoluş sürecinde nasıl bir karşılığı olduğunu sadece filozofun kendisi bilebilir. Ancak gerek intiharın gerekse de bu intiharı gerçekleştiren filozof ile intihar uzamına anlam veren bestecinin varlıkları birlikte düşünüldüğünde, *Otto*

Weininger'in sözcüklerinden *Beethoven*'in notalarına uzanan bir ilişki ağı, bu olayla yüzleşen herkesi kendi varoluşuna dair bir hesaplasmaya davet edecektir. Ya da en azından biz, böylesi bir davetin oluştuğuna inanıyoruz. Bu davet, intihar gibi trajik bir olgunun ve bu olguyla yüzleşen benlerin, kendiliklerini ve varlık hallerini sorgulamalarına neden olabilecektir. İşte bu kitap, tam da bu gerekçeyle oluşturulmuş ya da kendi kendini yazdırmış bir betiktir.

Otto Weininger'in "*Geschlecht und Charakter*" adlı tek kitabı henüz dilimize çevrilmemiştir. Dolayısıyla filozofun özgün düşüncelerini okuma şansına sahip değiliz. Ancak bir perspektif içerisinde *Otto Weininger*'i tanıtan, mektuplarından metinlerine uzanan kapsamlı bir derleme çalışması mevcuttur ve yayımlanmıştır. *Abdülbaki Güçlü* tarafından büyük bir emekle hazırlanan ve çevirisi yapılan "*Söz Kalıntıları*"(**) adlı bu kitap, kesinlikle sıra dışı olan filozofla tanışmanın biricik yoludur. Ben de bu kitabı okudum. Ve buraya kadar ifade ettiğim bütün düşünceler, okuma süreci içerisinde aklımın bir ucundan gelip geçti. Bu durumu ve heyecanımı MedaKitap Yayın Kurulu toplantısında arkadaşlarımla paylaştığımda, onların da en az benim kadar heyecan duyduklarını fark ettim. O akşamki toplantımızda, bütün gündemi unutup, sadece *Otto Weininger*'i konuştuk. Sohbet uzadıkça, düşüncelerimi ve duygularımı paylaştıkça fark ettim ki bizlerde farklı bir odanın içerisindeydik. Bu oda, çakan yıldırım ışıklarının aydınlattığı ve maestronun yumruğunu kaldırarak son nefesini verdiği, *Otto Weininger*'in göğsüne sığıp kurşunun gürültüsünün yankılandığı, ölümün gelişindeki mutlaklığın, barut kokusuna karıştığı trajik bir intiharın uzamı olabilirdi. Ya da kurşunun ısıyla yaktığı ten kokusunun, filozoftan akan kan öbeğinin duvardaki yansının

“biz’e” bir şeyler söylemeye çalıştığı, odadaki bütün nesnelerin de “biz’e” baktığı bir odaydı. Çünkü nesnelere de insanlara bakabilirdi ve hepimiz, bakışın “biz’e” sunduğu olanakla “o” odadaydık.

Şimdi yapılması gereken bu odanın içerisinde olan herkesin, kendi sözcüklerini bulması ve ifadesini oluşturmasıydı. *Yürümek istiyorduk ve pütürlü zemine dönmeliydik.*

Öneri benden geldi. Kitabın adını koymuştum: *Beethoven'in Odası...* Savım, bir tür gözlemci olarak, hepimizin bu odanın içerisinde olduğuna yönelikti. Az sonra *Otto Weininger*'in intiharına şahit olacaktık belki de. Ya da *Otto Weininger*, çoktan intihar etmişti. Olasılık 9. Senfoninin koral bölümünün başlangıç anındaki notalar yankılanıyordu duvarlarda. Bütün nesnelere bize bakarken, bakışın olanağına sığınıp, biz de onlara bakıyorduk ya da baktığımızı sanıyorduk. Bakışımız dışımızdakileri imlese de, aslında dış'a bakarken iç'e yönelmiş bir süreç söz konusuydu.

Otto Weininger, *Ludwig van Beethoven* ve MedaKitap Tayfası, aynı uzamın anakronik ben'lerine, benliklerine dönüşmüştü. Ölüm mutlak ve yaklaşıyordu. Henüz ölmemişlerin var olma çabası dramatik bir kurguda buluşturuyordu herkesi. Bazen sevginin, bazen korkunun ve delirtici yalnızlık duygusunun birleştirdiği ben'ler, ortak bir ruhu teneffüs edebilmenin, birlikte ve beraberce bir şeyler üretebilmenin heyecanını duyumsuyordu. Egonun, kibrin, samimiyetsizliğin ve sahici olmayan hiçbir duygunun, yaşantının, sözcüğün, anlamın ve emeğin nüfuz etmediği, edemeyeceği bu kolektif psike, kendini içinde bulunduğu oda üzerinden dile getirebilirdi. Bir filozof, bir maestro ve trajik bir intihar, bu sözcük arayıcılarının da yoldaşları olacaktı. Belki de bir revolver kurşununun tok sesiyle her şeyi sona erdirmesinden az öncesin-

deydik ve söylenecekler, yazılabilecekler ortaya konulmalıydı. Aslında kederdi hakim olan duygu. Kederliydik. Ölenlerin, gidenlerin, ölmeden gidenlerin ve bizi yapayalnız bırakanların ıssızlığında, bir caz şarkısına, olasılık *Billie Holiday*'in sesindeki sıcaklığa sığınabiliydik. Ama şimdi *Schiller*'in şiiri, 9.Senfoninin koral bölümünün açılışındaki insan sesi'nin gürleyişi, kulaklarımızda yankılanan kurşun sesi, var olmaya çabalayan benliklerimizi, atonal ve kaotik bir *aura* içerisine çekmişti. Uzak ve zamandan aşkın gözlemcileriydik bütün yaşanmışlıkların ve şimdi biz, sözcüklerimizi bir araya getirmeli, algı ve yaşam deneyimimizi, anlamlandırma çabamızı ifadelendirmeliydik. Şimdi, yazma zamanıydı.

Öyle de oldu. Hepimiz, o oda'nın içerisindeydik ve kendiliğimize ait sözcüklerimizi bir araya getirerek, metinlerimizi yazmaya başladık. Kimi uzun, kimi kısa yazdı. Bazen *Otto Weininger*, bazen *Ludwig Van Beethoven* elimizden tutup, düzeltti imla yanlışlarımızı. Ve bu kitap ortaya çıktı. Şimdi, sizlerin elinde. Okumaya ve o Oda'nın içerisine dahil olmaya adaysınız belki de. Ya da sözcüklerimizi reddedip gideceksiniz kendi karanlığınıza. Ama biz kararlıyız. Her yıl, MedaKitap'ın ilk kitabını yayımladığı ocak ayına yetiştirerek bir ortak kitap yazacağız. Hayatı ve kederi paylaşıyor olmamızın şahitleri kılacağız bu kitapları. Ne kadar sürerse ve belki de ölüm gelinceye kadar... Ama mutlaka çoğaltacağız kitaplarımızı. Bu anlamda ilk kitabımızdır; *Beethoven'in Odası*...

Her sene, bir arkadaşımızı belirleyecek kitabımızın adını ve bağlamını. Sonra herkes kendini, kendince ifade edecek. Nesnelere ve dünyaya bakacağız. Nesnelere ve dünya bize bakarken. Yılmadan. Korkmadan. Cesaretle. Hayatın gözlerine ters ters bakarak ve yüzüne haykırarak çılgıklarımızı ya da fısıltılarımızı. Biz, buradayız. Hadi, siz de gelin.

Kaldırın o revolveri.

O başıboş kurşunun yolundan çekilin ve pencereyi açın.

Şimdi, sözcüklerin zamanı.

Sözcüklerin zamanı.

Zamanı.

Sözcüklerin.

...

(*) *Carl Gustav Jung, Dört Arketip, s.7, Çeviren: Zehra Aksu Yılmaz, Metis Yayınları, 1.Basım, Mayıs 2003, İstanbul*

(**) *Otto Weininger, Söz Kalıntıları, Çeviren ve Hazırlayan: Abdülbaki Güçlü, Pharmakon Kitap, 1.Basım, 2014, Ankara*

Serdar AYDIN, Ocak 2017

AMY

Murat DARILMAZ

Önümde devrilen sandalyeye uzun bir süre baktıktan sonra soğuyan kahvemi yudumladım. Serin Viyana sabahında garsonlar müşteri geldikçe dışarı çıkıyor, siparişleri alıp tekrar içeri dönüyorlardı. Bu yüzden devrilen işlemeli demir yığına ne ben ne de garsonlar dokunmuştu.

Elimin titremesinin sabah soğuşundan mı yoksa az önce yaşanan gergin ortamdan mı olduğunu düşünürken, ağır olduğu her halinden belli olan sandalyeyi bir çırpıda kaldıran sarışın kısa saçlı genç bir kız, “Siz Otto Weis olmalısınız.” dedi. Gamzelerini göstere göstere gülümserken, sol gözünün önüne gelen saçını da düzeltip duruyordu. Duraksadığımı fark edince, konuşmasını sürdürdü, “Sizin hayranınızım, her yazdığınızı okuyorum.”

Benden bir teşekkür veya nazik birkaç cümle bekliyor olmalıydı. Kısacık ‘iyi’ yanıtı onu tatmin etmemiş olacak ki, sandalyeyi çekip karşıma oturdu. “Sizi burada gördüğüme inanamıyorum. Ara ara buraya geldiğinizi duymuştum. İnsan yine de inanamıyor. Özellikle ‘Yoksullar’ romanınıza bayıldım. Hitler döneminde, varlıklı Yahudi Shrenger’in sırf aile halkını bir arada tutabilmek için karısı-

nı, çocuklarını ve yaşlı babasını alıp bir dağ köyüne yerleşmesini; burjuvazi yaşamından köy yaşamına uyum sağlama sürecini çok iyi anlatmışsınız.”

Yazdığım romanı bana ne diye anlatıyordu ki! Amy'nin hiddetle çekip gitmesinin etkisi henüz gitmemişken üstelik. Viyana'ya her şeyi düzeltmek için gelmemiş miydik? Beni bencillikle, narsistlikle suçlamadan önce sakince konuşamaz mıydık?

Omzundaki çantayı sandalyenin kenarına astı. Biraz karıştırdıktan sonra içinden çıkardığı sigara ve çakmağını masaya koydu.

“Shrenger'in kızı Elena'nın köydeki Jenig'e olan aşkına ne demeli, onca yoksullukta, acıda bir aşk bu kadar mı güzel anlatılır! Karakterlerinizi psikolojik boyutlarıyla birlikte en küçük detaylarına kadar nasıl böyle verebiliyorsunuz, bunun bir sihri olmalı.”

Deri ceketinin albenili düğmeleri parlayıp duruyordu. Güneş ışınları soğuğu bir ölçüde kırsa da, sonbahar çoktan gelmişti Viyana'ya. Kaldığımız pansiyonun önündeki ağaç, yapraklarının tamamını dökmüştü. Pansiyonun sahibi yaşlı kadın, sarı bir halıyı andıran bahçeye getiriyordu özenle hazırladığı kahvaltılıkları. Bize hizmet etmeyi seviyordu. Özellikle Amy'nin neredeyse en yakın arkadaşı olmuştu. Yıllardır bu mekânda kahvaltı yapmıştık. Tekrar o günleri hatırlarsa düzeler diye düşünmüştüm, ama nafile...

Viyana'daki üçüncü günümüzde de sabah kahvaltıya sakın başlayıp kavgayla bitiriyorduk. Onun gündemi, düşüncesi başkaydı sanırım, çünkü neredeyse her cümleme sürekli olumsuz karşılık veriyordu. Yayıncımın beş günlük tatil ayarladığı yalanına muhtemelen kanmış gibi yapıp sesini çıkarmadan gelmişti. Tartışmaya başlayıncaya kadar da durgundu aslında.

Az önceki tartışmadan sonra onarılmayacak yaralar açılmış olmalıydı. İşin tuhafı, her bağırıp çağırmasından sonra Amy'e hak ver-

meye başlamıştım. Yıllardır ihmal etmiştim. Özellikle son yıllarda ona bir eşya kadar bile değer vermediğimi anlatmıştı. Buraya, belki bana karşı bir savaş verip, zafer kazanmak için gelmişti. Annesini kaybettiğinde yanında olmayacak kadar alçakmışım meğer; öyle söylüyordu. Unutmuştum, tokat gibi çarptı suratıma; defin işlemlerinin hemen ardından yeni romanımın düzeltmeleri için editörümle yaptığımız yoğun çalışmayı.

Zihninde her olayı ayrıntılı kaydetmiş, bir gün gelir tek tek açıklarım diye düşünmüş olmalıydı. Belki de bu cesaretinde, kullandığı psikiyatri ilaçlarının da etkisi vardı. Dört-beş çeşit ilaç içtiğini bile kutularını etajere yerleştirirken gördüm. Bu kadar çok ilaç kullanımının farkında değildim.

Kahve söylemiş, içmeye başlamıştı. İsviçre Alplerinde bir dağ evini kiralayıp doksan günde yazmıştım “Yoksullar”ı. Eleştirilenler beğenmemişti. Görmezden gelmişlerdi. Okurların ilgisini çekmiş, o dönem için iyi bir satış yapmıştı. Gözlerinin iriliği, sanki yanaktaki çukurları dolduruyor, birbirini bütünlüyordu. Ne bana gelip artık herkesin unuttuğu romanımı anlatıp övgüler düzmesinin, ne de güzelliğiyle beni etkileyip heyecanlandırmasının sırasıydı.

“Rica etsem biraz yalnız kalabilir miyim?” Şu durum yıllar önce olsa, böyle bir soru sorar mıydım? Kadınların ilgisinden sarhoş dönmüş olan ben, şimdi karşımdaki güzel kadını kibarca kovmanın telaşına düşmüştüm.

“24 Saat Yolculuk, romanınızda da farklı bir konu denemiştiniz. DeneySEL bir çalışmayla hem de. Avrupa’yı bir uçtan bir uca trenle dolaşan Raphael’in trende karşılaştığı garip adamlarla mücadelesini anlatıyordunuz. Biten 24 saatten geriye gelerek hem de. Gerilim dozu hiç düşmüyordu ama ben beğenmedim işte. Bu roman öncekilere göre ayrıksı duruyor, sanki ne bileyim...”

İsmarlama. Aradığı sözcük ısmarlamaydı. Kız haklıydı. O dönem yayınevini satış taktiği ile verdiği bir siparişti. Bir önceki kitabımın çok satmasını paraya çevirmek istiyordu. Sonraki dönemlerde siparişlerin, piyasa taktiklerinin arkası kesilmedi. Ruhum ve bednim piyasanın albenisiyle hareket ediyordu ve kendimi de Amy'yi de düşürdüğüm durum ortadaydı.

Dar beyaz bluzuna sığmayan göğüslerini, sıkı sıkıya saran pantolonundaki kalın sayılabilecek bacaklarını umursamadığımı; ona asılmayacağımı anladığından mı nedir, romanlarımdan tek tek bahsediyor, benim bile unuttuğum ayrıntılara giriyor, çoğu eleştirmene göre derinlikli cümleler kuruyordu.

Onu dinleyebileceğimi sanmıyordum. Gerçekten de hiç sırası değildi. Amy'nin kalkış şeklini de hiç beğenmemiştim. Oysa kahvelerimizi içtikten sonra tam çaprazımızda bulunan Bethoven'in müzesini gezecektik. Bizi her zaman etkileyen müziğinin yapıldığı odayı görüp ruhuna dokunacaktık. Dakikalarca, izin verirlerse saatlerce, müziğindeki her notaya dokunmak için o odada oturup kalacaktık. Müzik ruhu onaracaktı. Onarmasını çok istiyordum. Aynı zamanda buna yürekten inanıyordum.

“Efendim, evim buraya çok yakın. Sizi misafir etmek isterim. Küçük ama rahat edersiniz. Size yıllardır beklettiğim Bordo şarabımı açarım. Sizin şansınızmiş. Lütfen kırmayın beni.”

“Bitti mi küçük hanım?” dedim. Bittiyse kalkmak zorundayım, hatta bitmediyse de. Çünkü karım pansiyonumuza gitmiş olmalı.” Kendime bile inanılması zor gelen cümleleri bir çırpıda kesin ve sert bir şekilde söyleyivermişim. “Onu kaybetmek istemiyorum. Bu arada övgü dolu sözler için teşekkürler. Unutulan bir yazar için çok onurlandırıcı sözler.”

Hızlıca kalkıp, aynı hızla adımlarımı sıklaştırarak pansiyona doğ-

ru yol aldım. Neyse ki pansiyon yakındı. Pansiyona vardığımda yaşlı kadını bahçedeki masada otururken buldum. Amy'yi görüp görmediğini sordum. Bana kızmış bir şekilde bakıyordu. Ben gelmeden önce dayanmadığını, katlanılacak bir adam olmadığını anlatıp durmuş pansiyon sahibesine. Meğer yıllarca kalemini kullanarak kadınları peşinden koşturan bir alçakmışım ben ve daha neler neler... Elinin titrediğini, öfke ve kinle dolmuş gözlerini daha önce hiç böyle görmediğini de ekledi konuşma aralarında. Odasına çıktıktan beş dakika sonra da hızlıca çıktığını anlattı. Elinde çanta olup olmadığını sordum, yoktu, dedi. Rahatlamış bir şekilde odaya doğru yol aldım. Beni terk etmeyeceğini öğrenmek mutlu etmişti. Muhtemelen müzeye bensiz gitme kararı almıştı. Biraz dolaşırsa sakinleşeceğini bile düşündüm.

Odaya girdiğimde karyolanın hemen yanında duran etajeri görünce ilaçlar geldi aklıma. Biraz önceki bütün olumlu düşüncelerim birden gidiverdi. Yerinden çıkarırcasına çekmeceleri açtım, boştu. İlaç şişelerinin, kutularının hiçbiri yoktu. Savaşındaki son hamle bu olmamalıydı diyerek hızlıca çıktım odadan.

Bethoven'in müzesine neredeyse koşar adım vardığımda, müzenin önündeki kalabalıkla karşılaştım. Oda içerisinde, piyanonun hemen önünde yerde yatan bir kadından ve elindeki boş ilaç kutularından söz ediyorlardı. Konuşulan tüm cümleler kulağımda uğultuya dönüşüyordu. Kapıdaki güvenlik görevlisi içeri alamayacağını söyledi. "Buna zafer denemez" diye bağırdıktan sonra içeri girmeye çalıştım. "Ne zaferi beyefendi, içeri giremezsiniz, yetkilileri bekliyoruz." diyerek ittirince, "Bana karşı kazandığı büyük bir zafer." dedim yine de. Anlamayacağını biliyordum.

Mağlup olmuş bir savaşçının ağırlığı çökmüştü üzerime. Beethoven'in "Moonlight Sonata"sı çalınıyordu kulaklarımda ve yalnızlıktan çıldırabilirdim.

ZİHNİN SESSİZ, KARANLIK ODASI

Gökhan TOK

Cadde kalabalık. Binanın önünde toplanmış insanlar var. Telaşlı adımlar duyuyorum. Yüksek sesle bağırın insanların adımları çevremde dans ediyor. İleri geri, ileri geri, bir dans gibi uyumlu hareketler içindeler. Sonrasında sessizlik geliyor. Bir süre kımıldamadan dinliyorum sessizliği. Gözlerim kapalı, hareketsiz yatıyorum olduğum yerde. Parmağımı bile oynatmıyorum. Ben hayattayken sessizliğe hasrettim. Zihnimdeki sesleri susturamazdım bir türlü. Her geçen gün daha da artardı sesler. Bildiğim bütün dillerde konuşurlardı benimle. Kimi zaman bağırarak, kimi zaman usulca. Bazen el işaretleriyle ve bir göz ışmasıyla susunca. Gittikçe yalnızlaşıp bir türlü tek başına kalamamak nasıldır bilir misiniz? Geçmişten gelen seslerin bugünün sessizliğini nasıl boğduğunu bilir misiniz?

Gece bir türlü bitmek bilmedi. Gitmeye karar verdim. Kafamdaki seslerden, beni yargılayıp hüküm veren seslerden kurtulmak istedim. Ne hükmünüze ihtiyacım var ne sevginize; ne de anlayışınıza... Tek istediğim sessizlik. Fısıltılarınızı bile duyuyorum oysa. Dudağınızın nasıl seğirdiğini, kalbinizin nasıl attığını, aklınızdan

geçen en gizli, en mahrem düşünceleri bile duyuyorum. Duymasaydım keşke. İkiyüzlülüğünüze tanık olmasaydım. Zihniniz kıvrıyor biliyorum. Zihninizde kıvrım kıvrım düşünceler, kımıl kımıl arzularınız, tombul beyaz kurtçuklar, yüzlerce iğrenç fikir kımıldanıyor. Beyninizin kıvrımlarını işitiyorum. Kımıldayıp ileri uzanan, sağa sola sallanan düşünceleriniz kulağımdan içeri giriyor. Zihnimin derinliklerine üşüşüyorlar. Duyuyorum. Önceleri dehşete kapılmıştım. Duyduklarım zihnimi kemiriyordu; küçük minik ısırlıklarla aklımı kurcalıyorlardı. Artık duyduklarıma aldırmiyorum. Geriye itiyorum sesleri. Sessizlik arıyorum. Ah, güzel tatlı sessizlik... Huzurumun kız kardeşi... Neden gelmiyorsun bana?

Neden dehşetin tombul, yağlı elleri sarılmış bedenime? Neden önyargıların ıslak bakışları iğfal diyor geleceğimi? Duyuyorum, sesler duyuyorum. Seslerinizi duyuyorum. Koyu kıvamlı, bir türlü akıp gitmeyen, susup sönmeyen seslerinizi...

Artık nereye ait olduğumu biliyorum.

Düştüğüm yerden kalkıyorum.

Baba, ruhumu ellerine bırakıyorum.

Gün geldi. Parlak ışıklarla bağıriyor caddeler. Yüksek sesle bağıriyor caddedekiler. Ben odamda, zihnimdeki bana ait bölmede sessiz çığlıklar atıyorum. İnsan etinden örülmüş hapishanemde, bedenimin zindanında çığlık çığlığayım. Kapının önünde kalabalık artıyor, yığılmalar başlıyor. İçeriye merak ediyorlar. Bulduğum odayı, yalnızlığımı, kaçıp sığındığım hiçliği merak ediyorlar. Ayak

seslerini duyuyorum. Sessizliğe basıp geçiyorlar, mahremime basıp geçiyorlar, zavallı benliğime basıp geçiyorlar. Bütün izler siliniyor ayaklarımın altında, bütün gizleri süpürüyorlar. Düşünceleirim yerlere saçılmış duruyor. Beynimin kıvrımları zeminde yatıyor. Kimse aldırılmıyor bana. Yine kendiliklerini dayatıyorlar. İçlerinden biri gülüyor. O gülüşün tınısını duyuyorum. Yüzüme çarpan bir metal gibi, kalbime giren bir kurşun gibi, inkâr etmenin lezzeti gibi çınlayarak geçiyor içimden. Yok oluşumun tadını alıyorum. Dilime yapışan bir pas tadı bu. Yavaşça yakan acılı bir tat. Sadece ben duyuyorum bu tadı. Bir tek bana verilmiş bir ödül bu. Anlatamayacağım size; bedenimi yiyenler bile öğrenemeyecek. Bu kadar gürültünün içinde hâlâ anlatılamayan ve anlaşılamayan şeyler olduğuna şaşacağım. Söylediklerimi kimse anlamasa da ben çağları aşacağım.

Artık nereye ait olduğumu biliyorum.

Düştüğüm yerden kalkıyorum.

Baba, ruhumu ellerine bırakıyorum

Karanlık tekrar geliyor. Bu kez sessizlik umuyorum. Bu odayı sessiz olur diye seçmiştim. Kimselerin ses işitmediği, senfonilerin bile duyulmadan sona erdiği bir yer aramıştım. Kopkoyu bir karanlık çöküyor yeniden. Bu kez darmadağınığım. Aklım başka yerde, yüreğim başka yerde. Bir anlam bulamıyorum söylenen sözlerde.

ACH DU LIEBER GOTT!

Aklım almıyor, anlamıyorum artık sözlerinizi. Bana yabancısınız, dedikleriniz anlamsız. Artık inanmıyorum, artık güvenmiyorum. Ağızdan çıkan seslere dönüşüyor sözcükler. Yapıları bozuluyor, anlamları kayboluyor. Yaradan akar gibi hızla fışkırıyor; hızla kaybediyorlar sıcaklıklarını. Titriyorum. Vücutuma yayılan soğukla titriyorum. Sözleriniz beni üşütüyor artık. Soğuk, buz gibi kıpkızıl sözleriniz. Artık kimsenin umursamadığı sözleriniz... Halıların üzerine bulaşmış ve herkesin üzerine bastığı sözleriniz... Dudağınızın kenarından damlayan anlamsız boş sözleriniz...

Artık nereye ait olduğumu biliyorum.

Düştüğüm yerden kalkıyorum.

Baba, ruhumu ellerine bırakıyorum

Odamın dışındayım şimdi. Çıktığımı hatırlamıyorum oysa. Buraya nasıl geldiğimi hatırlamıyorum. Odamdan hiç çıkmazdım. Sessizlik arardım yaşarken. Dışarda ölüm çoktu içerde yaşayan ben, azdım. Korktuğum için çıkmadım hiç. Gözümü tavana diker saatlerce tavana bakardım. Kendimi anlatmadım size, sizin kadar çok konuşmadım. Özlediğim sessizliğin içinde sürekli yazdım. Gözlerimi tavana dikiyorum yeniden. Yıldızlar görüyorum artık. Uzaklarda bir yerlerde bir şenlik olmalı. Bunca ışık, bunca fener, karanlığın

içinde sürekli kıpırdayan parlak suskunluk. Bir gezgin yıldız geçiyor üzerimden, bir parlak kurtuluş, bir minik fısıltı akıyor. Kılavuz fenerini yakıyor.

Artık ne gündüz ne de gece. Sesler yitti; kalmadı ne sözcük ne de hece. Boşlukta duruyorum. Geride yalnızca ben kaldım; bir de hiçbir şey duymayan kutsal ruh. Yüzünde acıklı bir ifade var. Bana acıyor belki de. Öyle üzgün bakıyor ki... Oysa acınacak biri kalmadı geriye. Ne boş vaatler kaldı, ne sararan fotoğraflar ne de sevmeyi beceremeyen bir yürek. İşte tam bu noktada pes etmeli artık, bırakıp gitmek gerek. Son kez parlamalı ve artık durmalı, yavaşça solup gözden kaybolmalı.

“Alkışlayın dostlarım, komedi bitti.”

ODANIN SIRRI

Serdar AYDIN

*“Gün günden odanın şeklini alıyorum
İşliyorum bu iniltili varlığı yeniden
Kim bilir, duyuyorum yazgısını belki de
Kuru bir dal parçasını içinden yiye yiye
Dal olan bir böceğin
O garip yazgısını*

Ne ölüme benzer ne ölümsüzlüğe.”

Edip Cansever, “Oda” adlı şiirinden.

Bir arkadaşım anlatmıştı. Daha doğrusu uzun zamandır içinde taşıdığı korkularını ve mutlaka başına geleceğini düşündüğü bir dönüşümün öğelerini ve sonuçlarını ifade etmeye çalışmıştı. Saygı ile dinlemiştim. Bir insanın durduk yerde, hem de bir böceğe dönüşeceğine inanması, nasıl anlamlandırılabilir ki? Bilmiyordum. Ama ilginç olan bu olayın gerçekleşmesiydi. İnanılır gibi değildi ama olmuştu. Bir sabah uyandığında antenlerini oynatırken bulmuştu kendisini. Onun sözlerine ve yaşadığı deneyimi analiz edişine inanan birileri olur mu, emin değilim. Anlatmak bir işe yarar mı? Bilmiyorum. Ama böylesine sıra dışı bir olayın herkesçe bilinmesi gerektiğine inanıyorum. Ben, Ludwig van Beethoven; dinleyin beni, anlatacağım.

Odama çekilmiştim. Derin bir uykuya dalmış, uyandığımda ise bir böceğe dönüştüğümü fark etmiştim. Ansızın. Bir böceğe... Nasıl olurdu da uyurken bir böceğe dönüşebilirdi insan? Bu sorunun olası ve anlamlı bir yanıtının olup olmadığını bilmiyorum. Ama kesin olan edimin kendisiydi. Yani, yorgun olduğunuz bir gün, derin bir uykuya dalabilir ve uyandığınızda antenlerinizi oynatarken bulabilirdiniz kendinizi. Odaların böylesi bir etkisi olduğu, bu olay dikkate alındığında, kesinlikle anlaşılmalıydı. Uyumak için ya da her ne sebepten olursa olsun odasına çekilmeyi düşünenlerin, bu olayı anımsayarak, daha temkinli davranmalarını öneriyor ve başıma gelenleri anlatmak istiyorum.

Kendime ait bir odam vardı ve orada vakit geçirmeyi, uyumayı, uyanmayı, sevgilimi konuk etmeyi, müzik dinleyip sevişmeyi, sonra sarhoş olup bazen yatağımda, bazen koltukta ve bazen de kök boya ile üretilmiş kilimimin üzerinde sızmayı, bordo kadifeden koltuğuma gömülüp kitap okumayı çok seviyordum. Ancak son günlerde, nedendir bilmem, içimde bir kaygı nüvelenmişti. Nasıl olacağını bilmiyordum ama dönüşeceğimi duyumsuyordum. Tedirgin olmuşum. Odamın kapısına yaklaşırken, geriye dönmem ve salona konuşlanmamın daha iyi olacağını düşündüm. Ama karşı koyamadığım bir kuvvet beni yönlendiriyor, deyim yerindeyse, çekiyordu.

Odamdaydım. Sessizce ve sanki ilk kez görüyormuşçasına izliyordum her şeyi. Portatif gardırobum, içerisine tıkıştırılmış gömlekleirim, pantolonlarım da sanki beni izliyordu. Büyük çalışma masam, üzerindeki karmakarışık kitaplar, bilgisayarım, klavyem, taşmak üzere olan küllüğüm, balkon kapısının karşısında ve kitaplığımın yan tarafındaki bordo koltuğum, müzik setinin siyahı görüntüsü, küçük sehpa, dört duvarım ve üzerinde asılı çerçevelerim, küçük bir fay kırığı olan tavanım ve bütün oda, sanki bana bakıyordu. Gerçi okuduklarımdan öğrenmiştim, nesnelere insana bakarmış

ve bakış, nesnenin ve öznenin etkileşim içerisinde olduğu bir algı deneyiminin varlığa gelişi, cisimleşmesiymiş. Şimdi, odam dediğim nesnelere bütününden bana yönelmiş bakışın korkunç gerilimine ve ezici etkisine maruz kalıyordum.

Süreci daha iyi algılamak ve anlam verebilmek için öğelerine ayırmaya karar verdim. En soyut öğeden başlayacak ve sonra somut olgulara yoğunlaşarak, dönüşümümü ifade etmeyi deneyecektim. Belki de odamdayken varlığa geleni, algı deneyimim ve ben'im oluşturma halindeki kiplerini betimleyerek, nasıl dönüştüğümü önce kendime, sonrada size anlatmayı başarabilirdim. Çabalayacaktım. Evet, bu çabaya girmeliydim. Yoksa yatağıma sırt üstü uzanmış, antenlerini oynatan bu mutant organizmanın nasıl oluştuğunu hiçbir zaman algılayamayacak ve anlatamayacaktım. Ve sizler, bir gün, kesinlikle yaşayacağınız bu trajik deneyimi fark edemeyecektiniz.

Acaba şiir beni dönüştürmüş müydü? Başından beri şiir yazdığını söylemekten ölesiye utanan bir adamdım. Bir şair, eğer şiir yazdığını herkese söylese ve kibre kapılırsa, sözcüklerin lanetinin onu yok edeceğine inanmıştım bir kez. Batıl bir inançtı belki de bu sav. Ama riski göze alamıyordum. Şiirden vazgeçmemin olası olmadığı çok açıktı. Sözcükler, gecenin rahminden çıkıp da beni çağırdığında, o davete karşı koymam olası değildi? Siyahın, koyu karanlığın ve ışıltılı alkolün zamanı büken ve ben'i kendisine yakınsayan sunaklarında, en çok tenimi soyunurken aciz kalıyordum. Bu tür bir çıplaklığın, varlığın kendinden veya dışındakilerden arınması olduğuna inanmıştım belki de. Sanki arınınca olası bir huzurun yanlış bilincine gömülecek, bize verilmiş olanın sakınımında varlığa geleni görebilecektim. Evet, görmeyi söz konusu olan. Kendi içkin deneyimim, varlığa geleni görünür kılabilsen, ben bu dünyada niye vardım ve nasıl bir böceğe dönüşmüşüm sorularının olası yanıtlarına ulaşabilirim sanıyordum. Bu bir sanı idi. Ama ters dönmüş

halde ve sadece antenlerimi hareket ettirebiliyorken, bir yanıtın olanaksızlığını da idrak ediyordum. Gittikçe kendi girdabımı koyulaştırdığımı ayırımsıyordum sadece. Çünkü içindeki girdabın bilincinden ve o bilincin, imgeleme ifadesinden başka bir şey değildi şiir ve bir bulutun yer değiştirmesine ağlayan, kendini bordo koltuğunda saklamaya çalışan bu adamın, arkaik bir düşünceden ya da son sözlerinden başka bir şey de olmayabilirdi.

Ya müzik; özellikle caz ve blues notalarındaki mavi, gece mavisi tonlar ve ezgiler... Oldukça esmer, hatta kara bir adam sayılırdım. Çocukluğumda bana zenci diyerek dalga geçenlerin zulmünden, ayrımcı yaklaşımlarından, hep bir tür öteki gibi duyumsamıştım kendimi. Mahallenin delisi ve zencisi... Sanki kaderleri benzer olan iki şansızdı. Zenci bendim. Kıvrıkcık saçlarımın bu sığara layık görülmemdeki etkisi yadsınamazdı. Ne olurdu sanki, sarışın olsaydım. Lepiska saçlarım, çilli bir burnum ve azıcık güneş gördüğünde kızaran beyaz bir tenim olsaydı, sanki daha mutlu olabilirdim.

Oysa bütün bunların tersiydi bende var olanlar. Kıvrıkcılık, berberin tarak kırdığı seviyedeydi ve ne kadar sıcak olursa güneşten etkilenmeyen karaşın bir tenim vardı. Bütün çocukluğum, bu ayrımcı sıfatın üzerimde yarattığı psikolojik yükten kurtulmaya çalışarak geçti. Oysa benimle dalga geçen çocukların da ak pak, süt beyaz oldukları söylenemezdi. Ama öyle karar vermişlerdi. Ne zaman sokağa çıksam arkamdan geliyor ve o karaşın sözcüğü söyleyerek, sanki kendilerini yüceltiyor ve bunu da beni küçümseyerek yapmaya çalışıyorlardı. Belki de bu yüzden çok sevdim zenci kardeşlerimin yarattığı bu iki müzik türünü. Birbirini doğuran, doğurduktan sonra etkileyen ve evrimleştiren bu müziklerin, ruhuma temas ettiğini söyleyebilirim. Bütün o koma sesler, minör diziler ve icradaki dramatik gerilim, çocukluğumun çamurlu sokak aralarında, çamura batan lastik ayakkabımı kaybedersen hem yalın ayak kalacağım korkusu, hem de o güzelim kadının, yani annemin

şaşkınlığa uğrayacak gözlerindeki telaşı engellemek çabasıyla geçti diyebilirim. Şimdi, muhteşem müzik setimde, ki o da siyah renkteydi, *Big Mama Thorton*'u ya da annesinden başka kimsenin kendisini sevmediğini düşünen *B.B.King*'in, boğuk sesi ve muhteşem sololarını dinlediğimde, o günleri hasretle anımsıyorum. Elbet ki caz ve blues müziğinin, şu an somut olarak deneyimlediğim dönüşümün asal öğelerinden olduğu savlanabilir. Ama her koşulda, bu müziklerin çocukluğumla ilgili bir kalıt olduğu açıktır. Çünkü ben bir zenciydim...

Peki kitaplar... Toz içerisinde, birbirine sırtını dayamış, biricik yarenlerim olan kitaplarım... Çok iyi bir okur olduğumu söyleyebilirim. Kütüphanemin, kendi ölçeği içerisinde hayli zengin olduğunu da... Güzelim annem, bu kitapları okudu diye benim oğlum böyle oldu, derken, aslında biricik ve karaşın çocuğunun aksi, agresif, asosyal ve takıntılı ruhunu izah etmeye çalışıyordu. Bu izah boşuna bir çabaydı. Çünkü daha bebekken bile kalabalığı, öteki insanları sevmeyen birisiydim. Eve misafir gelse ciyak ciyak ağlayan, bir odada yalnız olmayı hiçbir şeye değişmeyen, Oedipus Kompleksi-ne nevi şahsına münhasır yaşayan, bir bebektim. Annemin inanılmaz sabrı ve sevgisi olmasa, an itibariyle bir psikopata ya da seri katile dönüşmem işten bile değildi. Ama o güzelim kadın, beni ben yapan aşkı, sevgisiyle bana da sevgiyi öğretmişti. Çünkü bir aşk çocuğuydum ve babam, ölene değin, annemi çok sevmiş, en küçük bir sitemde bile bulunmamıştı. Dolayısıyla kitaplarımın benim halet-i ruhiyemdeki ve dönüşümümdeki etkisini ikincil bir olgu saymamız gerekiyor.

Evet, kitaplarım benim varlığa gelişimi ya da olası dönüşümümü, ikincil olgular olsa da etkileyebilecek önemli nesnelere. Zaten onları okudukça huzursuzluğumun geometrik bir dizi şeklinde arttığını söylemeliyim. Hele de nesnelere de bir bakışı olduğunu öğrendikten sonra... Bir düşünün, binlerce cilt kitap ve hepsi,

kendilerine özgü bir biçimde size bakıyor... Dayanılır bir gerilim değil doğrusu. Mahremiyetinizin ortadan kalktığıнын ilanıdır bu durum aynı zamanda. Ulaşamayacağınız bir kadını, ancak hayal ederken ve onunla seviştiğinizi sanarak mastürbasyon yaparken, binlerce cilt kitabın ve onların “gözleri”nin, bakışının üzerinizde olduğunu ayırımsadığınızda, bu deneyimin en kıdemli porno yıldızlarının deneyiminden eksik olmadığı açıktır. Nasıl bir utanç... Ve bu utancın biricik kaynağı kitaplarınız!.. Eğer benim gibi iyi bir okur iseniz, kütüphanenizdeki kitaplarınızın hiç de masum olmadığını ayırımsamalısınız.

Aşk... İşte, belalı bir sözcük ve olgu daha. Gerçi yıllar önce “aşk ıssız bir köpek leşi” demişti, karaşın bir şair. Sanırım o da zenciydi ve ayrımcılığa uğramıştı. Ama her ne olursa olsun aşk, bir fenomendi ve insanların en çok yücelttikleri duygu durumuydu. Çeşitleri vardı. Hatta ilahi olanı da. İlahi olana cismani aşktan geçilebileceği, tasavvuf ehlinin başat önermesiydi. Belki de sadece tasavvuf ehlinin deneyimi için geçerliydi bu sav. Çünkü insanlar çoğunlukla cismani aşka gömülmekte, haz delileri olarak seksüel bir çıldırma içerisinde tükenmekteydi. Penis ya da vajina derilerinin de aşınabileceğini ayırımsadığınızda, zaten kendi deneyiminizin dibine de ulaşmış oluyordunuz. Adına kapitalizm denen bu iğrenç sistem, her durumda tüketimi çoğullatırken hazzı odak alıyor, daha çok haz ve daha çok tüketim cıngılında debelenmeyi, matah bir varoluş sanıyordunuz. Bu durumda varlığa gelenin orgazmın aksak krampları olduğunu da görmüyordunuz. İşte bu yüzden ıssız bir köpek leşine dönüşmüştü aşk ve kardeşim olan karaşın şair, o dizeleri yazmıştı. Ama siz, bu gerçekle yüzleşemeyecek kadar ikiyüzlüydünüz. Aslında ben de bu ikiyüzlülük sarmalında uzunca bir süre debelenmiştim. Hazzın çeşitlerini ve Kama Sutra'nın bütün pozisyonlarını denedikten sonra durulmuş, artık kadının cinsinin, şiir ve sanat biliyorsa benim için bir değeri olduğu

sonucuna varmıştım. Takdir edersiniz ki, düzüşmek için en son gereksinimdir şiir ve sanat. Hiç inmeyen bir fallus miti, içinde devineceği vajinaları sıralarken, hazzın grotesk erişimi cinselliğinizin tanımını oluşturabilirdi. Aşk, bu tanıma giden yolun sefil bir aracı ve kanmaya mütemayil ruhların tene ya da duyguya dair en büyük yalanıydı. Bende inanmıştım uzun bir dönem bu yalana. Lakin, şimdi odamda otururken ve nesnelere gözleri üzerimdeyken ve bir dönüşüm olasılığı vücut bulmuşken, kim ne yapardı ki aşkı? Bu yüzden, yeni bir denklem kuracaktım. Ama belki de aşk, olası dönüşümümdeki en baskın öğeydi ve insanı, antenlerini oynatan bir böceğe dönüştürebilirdi. Bilmiyordum...

Alkol... Edip Bey, bir şiirinde gayri ihtiyari sormuştu: Ya alkol olmasaydı? Bu sorunun özgül ağırlığı muhabbet ehlini gerim gerim gererken, olmama olasılığının kadim çağrışımları insanlık tarihine önemli bir şerh düşecekti. Belki de sadece Edip Bey biliyordu bu şerhi! Ancak benim deneyimlerimde az değildi. Seviyordum alkolü. En başta bu yargıya vardığınızda, zaten hikayenizin encamı da çıkar ortaya.

Önce biradan başlarsınız. Sonra şarap, ki mitosları olan bir içkidir, gelir *mor külhani* gecelerde. Bir gün anlarsınız, gece yarılardan sonra bütün içkilerin şarabın türevleri olduğunu. Alkol oranı arttıkça, ona olan bağlılığınızda güçlenecektir zaten. Bu durum, matematiksel olarak ikinci dereceden bir polinomla ifade edilebilir. Bir an sonra oranlarda yetersiz kalmaya başlayacaktır. Malt viski-lerin en derişik olanlarını arayıp, çeşitli kokteyller hazırlarken bulabilirsiniz kendinizi. Sözelimi benim en sevdiğim kokteyl, malt viski ile biradan oluşan, tarifi bendenizde saklı bir karışımdı. Adını "yumruk" koymuştum, bu kokteylimin. Önce bir bira alıyor, 50 cc'lik bir bardağa boşaltıp içmeye başlıyorsunuz. Bardağın yarısına geldiğinizde, boşalan hacmi, yaklaşık 25 cc eder, malt viski ile dolduruyor ve rayiha katmak için taze nane yaprakları ekliyorsunuz.

Böylelikle kokteyli hazırlamış oluyordum. Kaç kez denediysem de bardağın sonuna ulaştığımı hiç hatırlamıyorum. Bakmayın kokteyl dediğime. Kısa yoldan sızmak ya da alkol komasına girmeden bayılabilmek için uydurduğum bir yöntemdi bu. Çoğunlukla kendime ağır geldiğim sürreal psikolojik gerilimlerimde ya da o lanet aşklardan, kırgın ve kırılmış olarak odama ulaştığımda denediğim bir son çareydi, bu kokteyl. Açıkçası kimseye de önermeyeceğim.

Alkolü ölçülü kullanmanın sayısız faydaları varken, bu tarz dipsomani halleriyle uğraşmak, son derece gereksiz gençlik tripleri sayılsa gerektir. Hele de alkolle yaratılmış son lezzet katı olan “cognac” ile tanıştıktan sonra. Fransızların insanlığa en büyük armağanlarından biri bence konyak üretimleridir. Güneybatı Fransa’da *Cognac* bölgesi denen özel bir lokasyonda üretilen, üretimi yasa ile belirlenmiş ve korunan bu içki, alkol ile üretilen lezzetler için son nokta olsa gerektir. Yedi litre şarabın damıtılmasıyla, ancak bir litre konyak elde edilebilir. Bu damıtılmış ürün ilk başta suya benzeyen, renksiz bir sıvıdır. Sonra, meşe ağacından yapılan ve sadece bir kez kullanılan fıçılarda dinlenmeye, demlenmeye bırakılır. Ve yasası gereği, en az dört yıl dinlendirildikten sonra şişelenerek, ehl-i muhabbetin kullanımına sunulur. Demlenme, dinlenme süreci içerisinde her fıçı hacmen yüzde on oranında eksilir. Fransızlar bu eksilen miktara “*Meleklerin Payı (La part des anges)*” derler.

Melekler de payını aldıktan sonra ve meşe fıçılarda kehribar rengi bir mayiye dönüşen konyak, kesinlikle olağanüstü bir içecektir. Özel kadehleri vardır. Şişeleri bile özel tasarımıdır. Geniş karınlı, dar ağızlı kadehlerde konyağın camın cidarına teması ve yerçekimine uyarak aşağı doğru akışı bile bir başkadır. Bir tür vecd haliyle ve üretim sürecine, konyak emekçilerine büyük bir saygıyla, sek olarak içilmelidir. Belki buz eklenebilir. Küçük yudumlar dudak, dil, damak ve yutaktan geçtikten sonra, kelimenin tam anlamıyla

içinize bir kor düşürür. Alışkın olmayanlara, ilk anda bir tür asit içiyormuş duygusu verebilir. Ama bir süre sonra, tat alma duyunuzun size bahşedeceği mucize ile bütünleşirsiniz. O asit benzeri sıvı, içinde demlendiği meşe fiçinin ve üretildiği coğrafyanın, üzüm bağlarının kendine özgü kokusunun ve hatta esen rüzgarın serinliğinin bile size ulaşmasını sağlar. Deneyimli ustalar, meşe ağacının damarlarından kaynaklanan lezzet farkını, hatta ağacın yaşını bile doğrulukla ayırırsalar. Sanki Güneybatı Fransa'daki *Cognac* bölgesinde dolaşır ruhunuz. Fransa'yı hiç görmemiş olsanız bile ne gam...

Evet, kalbimizin şairi Edip Bey, sizde konyağı çok severdiniz ve o meşum sorunuza olumsuz yanıt verilirse, hayata ve insana dair birçok varoluş deneyiminin eksik kalacağını da çok iyi bilirdiniz. İşte bu yüzden alkol, herkesi dönüştürecektir. Hele de melekler payını aldıktan sonra bize kalan, renksiz halden kehribar rengine ulaşan ve demlenen konyak, böylesi bir dönüşümün son durağı, en cevval ulağı sayılsa gerektir.

Gençtim. Konyaklara gitmişliğim, kadınlardan ve aşklardan kırıgın dönmüşlüğüm vakiydi. Hem giderken hem de dönerken dönüştüğüm de aşikardı. Bilmem, acaba az mı konyak içmiştim. Eğer yeterince içseydim bir böceğe değil de başka bir şeye dönüşürdüm kesinlikle. Bunu asla bilemeyeceğiz. Antenlerimi oynatırken, bu süreçte alkolün önemli bir öge olduğunu bir kez daha itiraf etmeliyim. Şimdi en çok merak ettiğim, böceklerin konyak içip içemediğidir. Bilen var mı, bir böcek konyak içebilir mi?

İşte bir kötü ve dönüştürücü alışkanlık daha: Tütün... Büyük bir dönüştürme gücüne sahip ve insanın, en zararlı iptidası. Tütünün, insana ettiğini, cehennem zebanileri en günahkar kullara bile etmezler ve onun yoldaşları olan ateş, ısı, duman; bu cehennemi zulmün ve ölümcül edimin elbet ki ortakçlarıdır. Ayrıca ona

atfedilen lezzete ilişkin her önerme, kesinlikle uydurmadır. Tütün, dilin tat alma yeteneğini ortadan kaldırır. Dilin üzerinde, nikotin ve zifirin birlikte yarattığı bir film tabakası oluşturur. Ne çayın, ne kahvenin, ne de alkolün yaratabileceği olası lezzetleri, kesinlikle yok eder. Hele de konyak içerken kullanmak affedilemez bir hatadır ve nargileden puroya kadar, bütün imalatlar, bir kandırmacadır. Tütün, insanı öldürür ve kesinlikle uzak durulmalıdır. Tanrı, herkesi ondan korusun. Bu yüzden kısa kesiyorum: Tütün, ölümdür; hepsi bu...

...

Hakikat, antenlerini oynatan bu organizmanın deneyimini ifade eden sözcüklerinde saklıydı belki de. Ben, odamda, bordo koltuğuma gömülmüş ve 50 cc'lik bira bardağımın dibine, serbest bir düşünüşle ulaşmaya çalışırken, belki de yolun uzunluğu söylettirmişti bütün bu sözleri ve belki de o an, dönüşmüştüm şimdi olduğum varlığa. İsteyen inanabilir. Ya da inanmayabilir. Ama sözlerim, böceğe dönüşen bir insanın büyük kederiyle söylenmiştir. Eminim ki söylediklerime inanmadınız. Bu olayın gerçekleşmiş olabileceğine de inanmayacaksınız. Çünkü gaflet içerisindeyiz. Egonuz, gündelik çıkarlarınız, tene gömülmüş sayrı hazlarınız anlayışınızı yok etmiş. Çünkü imgeleminiz ve hayalleriniz çürümüş. Siz, zaten dönüşmüşsünüz. Ama neye dönüştüğünüzü de bilmiyorsunuz. Bilemeyeceksiniz. Ben en azından hakikatimin farkındayım ve antenlerimi oynatırken, yaşadığımı algılamaya ve betimlemeye çalışıyorum. Anlatma çabam, sevgili arkadaşım, büyük besteci Ludwig van Beethoven'u uyarmayı amaçlamaktadır. Onun dönüşmesi ve notalarından mahrum kalmamız, insanlığın en büyük kayıplarında biri olacaktır kuşkusuz. Belki siz de sözlerimden yararlanır ve sonuçlar çıkarırsınız.

...

Ben, Ludwig van Beethoven...

Buraya kadar aktardığım her şey odasında bir böceğe dönüşen arkadaşımın, bana anlattıklarından ibaretti. Dönüşmekten korkuyordu zavallı ve korkusu, hiçbir şeye engel olamadı. Ondand geriyebu sözcükler ve şiirleri kaldı. Engel olabilseydim eğer, olasılık şiirden söz etmeye devam edecektik. O, anlattıklarıyla en başta beni, sonrasında ise sizleri, korumayı amaçladı. Böylesi bir koruma olanaklı mıdır, bilmiyorum. Ama bende korkuyorum artık. Dönüşüm denen olgunun safсата olduğuna inanıyordum. Bir gerçek olduğunu, en yakın arkadaşımın başına gelenlerin sonucunda öğrendim. Şimdi dehşet içerisindeyim. Belki benim de ölmeden önceki son sözlerimdir bunlar. Antenlerini oynatan arkadaşımın yaşadıkları dayanılmaz bir kedere dönüştüğünde, söylemişimdir her sözcüğü. Çünkü ben de dayanamıyorum. Dans edecek hiç kimseyle uzlaşmayacağım. Notalarım kimsenin kölesi olmayacak. Biat etmeyeceğim ve eğer özgürlük diye bir eşey varsa, benim notalarım la seslendirilecektir ancak. Bilin ve unutmayın bunu; benim müziğim, varsa ruhunuza hitap edecektir sadece. Hepsı bu...

...

İnanmadınız, değil mi? Biliyordum. Böylesi bir olayın olabileceğine hiçbir zaman inanmayacak, sanki hiç ölmeyecek ve dönüşmeyecek gibi yaşayacaksınız. Zaten fazla zamanım kalmadı. Az sonra öleceğimi biliyorum. İnsan, öleceği zamanı bilir miymiş? Ama ben, biliyorum. Hatta ölümüne mihmandarlık etmek için Sevgili Otto'nun geleceğini, ruhumun yol göstericisi olarak cehennemin kapısını aralayacağını ve sonra birlikte içeriye girdiğimizde, bütün kapıların üzerimize kapanacağını da biliyorum. Ölümün yaklaştığı

an, ne çok şey düşünüyor insan. Büyük bir tereddüt içerisindeyim; ölüm, dönüşümden daha iyi bir seçenek olabilir mi? Antenlerini oynatmayı, toprağa karışmaya tercih edebilir mi insan? Ve bir seçenek, eğer sunulursa hangisini tercih etmek gerekir? Bilmiyorum. Sözcüklerin ve seslerin bana ulaştırdığı bir yanıtım yok. Bir yanıt olasılığı var mı, bundan da emin değilim. Bir seçim söz konusu mu? Yoksa başımıza gelene katlanmaktan öte yapacak hiçbir şey yok mu? Olasılıkların da herhangi bir şeyi değiştireceğine inanmıyorum. Az sonra öleceğim.

...

Otto, sen miydin gelen? Peki bu silah sesi de neyin nesiydi?..

DÖRDÜNCÜ PENCERE

Ali Hikmet EREN

Sanırım, yalnız kaldığım her odada eşyaların benimle konuşmasına izin vermekle kendimi kandırıyorum; söyledikleri hiçbir şeyi anlamıyorum çünkü.

Sonra birdenbire çenem düşüyor; ben de onlarla konuşmaya, eşyalara kendimi anlatmaya başlıyorum. Ne söyleyeceğimi bilmediğim için, anlatacaklarım da hiç bitmiyor. Eşyalar susuyor bazen de; sadece dinliyor.

Önceleri, ben konuşurken onlar da hep bir ağızdan konuşmaya başlıyor, hangisinin ne söylediğini anlamadığım gibi, çekilmez bir gürültü kaplıyordu odayı.

Ne kadar susmaları gerektiği ve konuşmaya ilk olarak hangi eşyanın başlayacağını 'karşılıklı imzalayacağımız bir protokolle belirleme' teklifime de sıcak bakmamışlardı. Ayna ikna etti hepsini. Bir gece, masa hariç, bütün eşyaları içine alıp, sabaha kadar konuştu onlarla. Sabaha karşı, hepsi de ellerinde bir kalem, çıktılar dışarı. Salonda, tam ortada duran masanın başına toplanıp, sessizce atırlar imzalarını.

“Hepimiz için böylesi daha iyi” dedim; yanıt vermediler. Bir süreliğine anlaşmıştık aramızda.

Birine kendimizi anlattığımızda, onun da kendisi hakkında düşünmesini sağlamış olmaz mıyız? Eşyalara da tam olarak bunu anlatmaya çalıştım işte! Onlara, en süslü cümlelerle anlattım kendimi; “Sözcükler benliğe dönüktür zaten, sizden önce bile vardı onlar” dedim. Sonsuza dek susmam gerekse de, söyledim bunları.

Sessizce dağıldılar sonra eski yerlerine; mutfak eşyaları mutfağa, televizyon, koltuk ve halılar misafir odasına, ayna yatak odasına gitti yeniden.

Sözleşmede ne yazdığını, ne zaman konuşabileceklerini ve en önemlisi de ilk olarak hangisinin konuşabileceğini bilmiyordu hiçbirisi. Bunu hiç söylemedim onlara. Sözleşmeyi okumadan, her birinin adlarını yazdığım o boşluklara atıvermişlerdi imzalarını.

Ben mi? Kararsız kaldım sonra; salonun çok yalnız kaldığına inandım. Eşyaları üzerime doğru gelen bir evden, sırf, ‘sözcüklerle düşündüğüm için’ kaçımdan korktum.

Kararsız olmasam, üçüncü denememde de başarısız olmam sözü konusu bile olmazdı. Her şeyi planlamış; mutfaktan başlamış, oradan yatak odasına geçmiş, salonda karar kılmıştım. Her defasında önce masayla konuşmuş, kendimi anlatmış, onun da kendisini anlamasını sağlamıştım. Eşyalar içinde en güvendiğim eşyaydı masa. İlk ondan başlıyordum bu yüzden konuşmaya. Hem salon, bütün dostların en ince ayrıntısına kadar ezberlediği tek mekânıdır evin; orada karar kılmakla iyi ettiğimi düşünüyordum.

Bütün eşyaların, koltukların, kanepelerin ve aynanın bile salonu benden çok daha iyi tanıdıklarına, salon, ben ve masa hakkında dedikodu yaptıklarına emindim.

Zamanla, salona ziyaretimize gelmeye, sanki evleri çok uzaktaymış ve taksiye verecek paraları yokmuş gibi de geceleri bizimle kalmaya başladı diğer eşyalar. Gece bizimle kalıp, sabaha karşı tekrar geçtiler kendi odalarına; çamaşır makinesi banyoya, buzdolabı mutfığa, perdeler misafir odasına... Ayna gitmedi hiç. Daha ilk gecedden, salonun duvarında kendine bir yer bulup orada yaşamaya başladı. Yerini hiç yadırgamadı.

Aslına bakarsanız ilk zamanlar üzüldüm ayna için. Kımıldamadan duruyor, hiç konuşmuyor, olan biteni izliyordu sessizce. Belki de diğer eşyalar daha önce onları sessiz kalmaları konusunda ikna eden aynanın ilk gecedden karşı safaya geçmesini hazmedemeyip, her gece benim onlara konuşma izni vereceğim umuduyla geliyorlardı salona.

Alıştım bu duruma da; imzaladıkları sözleşmenin hiçbir maddesine karşı gelmediler çünkü. Önce benim konuşmamı, konuşmaya başlamamı beklediler hep; dinlediler sonra da.

Ayrıca, duvardaki o küçük aynaya her baktığımda, masada uyurken, kül tablasında, içmediğim sigara izmaritlerini sayarken bile, bütün odalar, eşyalar sayesinde yanımdaydı hep, salonda. Her birine ayrı ayrı adlar taktım zamanla; mutfığa misafir odası, banyoya koridor, salona balkon dediğim bile oldu.

Eşyalar da birbirine karıştı zamanla. Kimi uzakta, yakınımdaydı kimi de; yer değiştirdiler sonra yeniden. Dibine kadar tüketmişti kimi de kendini; özellikle Cuba Libre şişesi. Hiç girememişti bile aynanın içine, çöptü hep.

Salonu terk ederek, başka bir odaya yerleşme kararı aldım zamanla. Orada bırakacağım, salona iyiden iyiye alışmış ve artık salon dışında yaşayamayacaklarına emin olduğum eşyalara bir iyilik

yapmak istedim kendimce. Bu iyiliği niye yapacaktım, masanın ve salondaki diğer eşyaların ilgisini çeker miydi bu iyiliğim bilmiyorum ama bunu yapmak zorundaydım; eşyaların, ayna hariç, gerçek yerlerini, hangisinin nereye ait olduğunu onlara anlatmak zorundaydım... Anlatamadım, öylece çıkıp gittim salondan.

Sonradan, balkon ve yatak odası arasında kararsız kalmam da bundandı belki... Koridorda yaptığım uzun bir yolculuktan sonra kararımı vermiş, balkondan yana kullanmıştım tercihim. Hem diğer odalar kimin umurundaydı ki; bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar bir eşya 'belki' konuşabilirdi benimle o odalarda.

Ayna olmadan, planım yarım kalacaktı; tek bildiğim buydu. Aynanın salona taşınma fikrine de içten içe sevindiğimi hatırladım. Aynayı, kendisinden söktüğüm bir çiviyle taşıdım balkona. Meğer her şey, bütün eşyalar bir çivinin ucundaymış; bir çivi kadar kolay taşınabiliyorlarmış balkona!

Evimin odaları arasına ilişki kuramamam, ilişkiyi hangi odayla kuracağımı bilememem de uzun zaman kaybettirdi işte bana. Salondan çıkıp, balkona taşınmam, üstelik aynayı da yanımda getirmem, diğer eşyaların, benimle kūs olsalar bile, onun içine girebileceğine olan inancımdaydı. Öyle de oldu.

Aynayı balkon demirine asıp, dostlarımı kanepeye oturttum. Masaya geçtim ben de.

Uzun bir aradan sonra ilk defa konuşmaya başlamışlardı kendi aralarında, ne tuhaf! Karşılıklı konuşmalarını dinledim bir süre. Beni çekiştiriyorlar, yolculuklara alışık olmadıklarını, odadan odaya taşınmalarının onlarda kronik bir yorgunluk yarattığını ve aslında bunun hiç de iyi bir fikir olmadığını söylüyorlardı.

Öylece dinledim; müdahil olmadım tartışmaya. Onlara, karşılıklı imza ettiğimiz, ben izin verene kadar konuşamayacakları ve izin verirsem de ilk olarak hangi eşyanın konuşabileceğinin yazdığı mukavelenin sırrını söyleme gereği bile duymadım.

İlk defa benden söz ediyorlardı ve ilk defa onlar tarafından ciddiye alındığımı hissediyordum. Çok hoşuma gitti bu, kendimi tanımamı sağladı; alkışladım hepsini ayakta! Yüz vermediler. Mutfak söylemişti bunu bana, uyarılmıştı önceden; eşyaları mutlu etmek zordur, demişti...

Aynayı balkona taşımak iyi bir fikir gibi gelmişti önceleri ama öyle olmadığını, yanıldığımı anlamam uzun sürmedi... Ayna, bütün eşyaları içine alıp, onlarla kendi başına konuşmaya başladı; unuttu beni.

Balkonda ne kadar yaşayabilirdi ki bir ayna? Önünde sonunda boşaltmak zorundaydı içini. Eşyalar ve insanlar arasındaki ilişkiler de tuhaftır bu yüzden! Kimi zaman bir belgeselde yaralı bir ceylan bile olmak isteyebilirsiniz; acınmak, sizi acıyarak izleyen eşyaların varlığını bilmek bile yetebilir size. Kan kokusunun, etrafınıza toplanan çakalların, akbabaların hiçbir önemi kalmaz; alışırsınız yaranıza.

Aynayı, karşılıklı imzaladığımız sözleşmeyle birlikte balkondan aşağı atıp, başka bir odaya taşındım ben de; evimin, daha önce görmediğim bir odasına.

Artık yalnızdım. Eşyalar bile anlamamışken beni, ben onları, yalnız kalmamın da hiçbir önemi yoktu bundan böyle. Eşyasız bir oda seçtim bu yüzden de kendime.

Boş bir odada uyanan herkes şaşırabilir doğal olarak. Yeni odamdaki ilk gecemin sabahında, şaşkınlık nedenimin, 'boş bir odaya uyanmak mı, yoksa sadece uyanmak mı?' olduğunu düşündüm

önce; üstünde durmadım çok.

Üç penceresi vardı yeni odanın; bir adı yoktu. Oda'ydı sadece. Ne yatak odasına, ne salona, ne de mutfığa benziyordu; dört duvarı, üç penceresi olan, eşyasız bir oda!

İyiyim ben de, teşekkürler, dedim duvarlara... Onlar da iyiler, selamları vardı size de. Gerçi hepsini attım balkondan aşağı ama onlar eşya sonuçta. Biraz kırılmış olabilirler ama bir şey olmaz, iyidirler.

Sıkılıyor gibi miyim? Yok canım size öyle gelmiştir, gayet iyiyim ben. Boş, eşyasız bir odada niye sıkılayım ki hem? Konuşacak o kadar çok pencere var ki burada. Benim sıkıntılarım daha çok adımlarımla ilgili... Aynı odayı yürümek, aynı köşelerden dönmek, hiç yol alamadan başladığım yere yeniden gelmek, yoruyor insanı... En azından üç pencereniz var sizin. Bütün yorgunluğumu alan da bu işte.

Evet evet, kesinlikle unuttum, emin olabilirsiniz. Şimdi burada olsalar nasıl bu kadar rahat volta atabilirdim ki? Ayaklarıma takılıp dururlar, gürültü yaparlardı en azından. Eşyaların gürültüsünü, kulaklarınızda yarattıkları o uğultuyu tahmin bile edemezsiniz. Nasıl tahmin edeceksiniz ki, hiç eşyanız olmamış sizin.

Biraz fazla aydınlıksınız, korkutuyor bu beni; alışkın değilim ışığa. Bu, sizi de terk edeceğim anlamına gelmez tabi ki...

BİR VURUŞLUK SUS

Esme ARAS

Şehrin uzağındaki benzeri çok bir 19. yy evinde, adını verdiği ağaçlıklı toprak yürüyüş yoluna bakan, o beyaz evin, üst katındaki odada. İki katlı, daracık merdivenli; seslerle, sessizliğin sesiyle yaşanmış olan. Yattığı yerden füme rengi bir gökyüzü, geceleri kümelenmiş bulutların ardından, müziğini bestelediği kehribar bir ay bulurdu karşısında. Yağmurun ışığının göz kırptığı o son gece, odanın karanlığı gümüşü bir kılıçla yırtılıp parçalanırken ruhu, alt üst olmuş bedenini terk ediyordu.

O bahar akşamından yetmiş altı yıl sonra. Oda'nın müziği hâlâ duyulabiliyor, anısı canlı. Kadim gövdenin inlemeleri huzura ermişken... Kim tekrar ölebilirdi ki! Buna kim inanabilirdi? Tutkuya... Acıya... Yalnızlığa... En çok da, koyu bir sessizliğin kuşattığı zamana rağmen, yaşamaya... Ama yaşarken azar azar ölmeye de...

İnsan bu hayattan ayrıldığında; kimliği, kişiliği, fikirlerin derinliği, sözlerin ve müziğin eşsizliği unutulmuş, ölmüş mü oluyordu? Bir ladin, masif enstrümana dönüştüğünde, artık ölü bir ağaç mı sayılmalıydı; titreşimi en iyi şekilde yansıtarak işlevini yerine getir-

meye devam etse de. Ki ölüm, kapüşonlu siyah bir pelerin kılığında ya da gizemli kirpikleri maskeleyen tüllü bir şapkanın altındaki biçimli dudaklar, dantel eldivenler, kırmızı kadife yırtmacın izin verdiği file çoraplı bir çift bacak, sivri topuklu rugan pabuçların cazibesinde görünse... Gül ağacından uzun saplı ağızlığıyla ciğerlerine çektiği dumanı, kahkaha atarcasına odaya savurduktan sonra, işveli sesiyle “hoş geldin” dese de; ben ölümsüzlüğe inanırım.

Ben kim miyim?

Sol sol sol mi!..

Ne tuhaf, gövdemde gezinen müzik parçası nasıl da kamçılıyor anıları ve zamanı; parmakları, kendi adımlarının temposuna uyandırıyor. Kader, kapıyı ikinci kez çalıyor; bir senfoninin ilk dört notasıyla. Öylesine yalın, terennüm edercesine ama öylesine harikulade bir iş çıkarılabileceğinin de kanıtı olarak. Kadere başkaldıran bir elin, işaret parmağını tetikleyerek hayatla savaşıma ânının göğüslendiğine vurgu yapan bir öykü gibi!

Perdenin aralığından çıkagelen kumral ağaçlar ve bakır yaprakların kopuşu, ılımlı ve zevkli bir sonbaharın habercisi. Oysa bir gerçeğin yanıp sönen korkunç parıltısı gibi yere düşen gençlik... Sesin görkemli zamanlarının, dağdağalı sessizliklerle çıldırdığı bu odada, doruklara erişip yaşama heyecanını yitirmiş bir gençlik... **Mutluluk paylaşılabilir ama acı asla**^(*) diyen bir gençlik... Yeryüzüne kaç yıl dayanabilirdi ki?

Parmak izi kökleşmiş eşyaların, nota kâğıtlarının, mektupların, hayatların kesiştiği, yıllankavi bir tütsüyle ruhların birbirine sarmaş dolaş olduğu o ânın görgü tanığı. Tarazlı gövdesinin balkıyan fildişi tuşlarınca icra edilirken, siyah beyaz bir fotoğrafın dramatik müziğini hafızasına hapseden... Dış sesler birer birer söndüğünde her şeyi kendi içinde yaratmak zorunluluğundaki, hangi tuşuna

basılsa hangi sesin alınacağıının tehlikesizliğiyle dokunulan... Parmak uçlarıyla duyup titreşimi, sinir uçlarıyla algılayan bir deha tarafından, bazen saç okşanıp bazen de öfkeli ve şehvetli bir arzuyla sahip olunan...

İşte, bendim o!

Ayak sesleri duyuluyordu; sakin, kararlı. Ne yapmak istediğinden emin bir kimsenin halet-i ruhiyesinin, hayalete dönüşmeden öncesiydi; yaklaştı. Ve *Adem'in Yaratılışı* freskinde tasvir edildiği gibi usulca dokundu işaret parmağıyla parmaklarıma.

Sol sol sol mi!

Notalar, aheste ve latif bir ezgiyle gezindi sonsuzlukta. Kelimelerle melodiler el ele vererek yine ölümsüzlüğü imzaladı. Ölüm, bu odaya hep baharda uğradı. Beethoven ilk, Otto sondu.

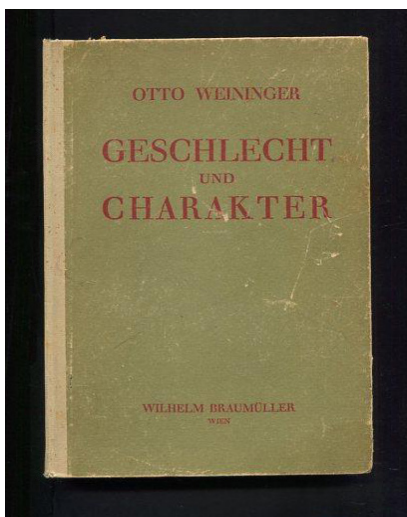
Sonra... ***Bir tek sesle gökyüzü korkunçtu ve onunla birlikte her şey.***^(*)

Sonra... Sustu müzik, edebiyata yatırdı soluğunu.

Ben, bir vuruşluk sus verdim.

(*) : Otto Weininger

(**) :Ferit Edgü, Av

OTTO WEININGER (*)

...

3 Nisan 1880'de Viyana'da doğdu.

4 Ekim 1903'de intihar etti.

Haziran 1902'de, Viyana Üniversitesi Felsefe Fakültesi, *Eros ve Tin* adlı tezini kabul ederek, kendisine doktor unvanını verdi.

Dünya üzerinde 23 yıl 5 ay yaşadı.

...

İnsanı anlamanın yolunun, "cinsel" ile "tinsel" arasındaki ilişkiden kökenlendiğini savladı. Ve bu ilişki açıklanabilirse, insanı anlama'nın olanaklı olabileceğine inandı. Düşüncelerini "*Geschlecht und Charakter*" adlı, oldukça hacimli ilk ve tek kitabında topladı. Kitap, Viyanalı yayıncılar *Braumüller* ve ortaklarınca yayımlandı. *Otto Weininger*, kitabının yayımı sonrasında alacağı tepkileri bekleyip, görmek istedi. Ancak beklentisi boşa çıktı ve çalışması, birkaç yüzeysel tanıtım yazısı dışında

neredeyse hiç fark edilmedi. Üstüne üstlük *Kadınların Fizyolojik Eksikliği* adlı kitabın yazarı olan ve Leipzig'de yaşayan Paul Julius Moebius adındaki profesör tarafından “akademik çalıntı” yapmakla suçlandı. Bu suçlama büyük bir travma yarattı, hassas ruhunda. Hayatı boyunca intihar eğilimiyle boğuşmuş olan Otto Weininger, bu travmanın etkisiyle ve belki de kendi dehasını Beethoven'in dehası ile ilişkilendirmeyi amaçlayarak, maestronun öldüğü oda da, bu dünyadaki en büyük ödevi olarak kabul ettiği ve tamamladığı kitabının yayımından 126 gün sonra, sol göğsünün üzerinden kalbine sıktığı bir kurşun ile intihar etti.

“İnsan yalnızca olduğu ya da bulunduğu yere değil, kendisini taşıdığı yere de benzer. Ama en çok öldüğü yere benzer. (s.10)”

Otto Weininger, ailesine karşı son derece despot olan babasının sözcükleriyle; hep kitaplarıyla ve “tam bir yalnızlık içerisinde yaşayan” bir çocuktü. On sekiz yaşına bastığında anadili Almanca dışında İspanyolca, İtalyanca, Fransızca, İngilizce, İsveççe, Danca, Norveççe, Latince ve Eski Yunancayı da öğrenmiş, bu dillerde okuyup yazabilecek seviyelere ulaşmıştı. Çocukluk dönemi dahil, sorunlu ve sıkıntılı bir hayatı olmuştu. Okulda, öğretmenlerinin yetersizliğini ortaya koyup, derslikteki otoriteye kafa tutması, yarattığı kaostan neşe duymasını sağlıyordu. Ama bu “neşe”, yaşamöyküsünden derinden etkilendiği Heinrich von Kleist'in sevgilisi Henrietti ile intihar ettiği, Potsdam kenti yakınlarındaki Küçük Wann Gölü kıyısını ve intihar mahallini ziyaret etmesini engelleyemiyordu. Üniversite yıllarında kendi bölümü dışında fizyoloji, anatomi gibi birçok alandan dersler aldı. Katıldığı Felsefe Topluluğundan, kavgaya dönüşmeye ramak kalan bir toplantı sonrasında ayrılmış ve bir mektubuna, “dünyada olup olabilecek en

saçma topluluğun felsefe topluluğu” olduğunu yazmıştı. Doğanın kendisiyle baş başayken ya da büyük bestecilerin müziklerini dinlerken içinin biraz olsun huzurla dolduğunu söylüyordu arkadaşlarına. Belki de bu yüzden, o mutlak huzuru, *Beethoven’ın Odası*’nda bulacağını umarak, intiharının mahalli olarak bu odayı seçmişti.

“*Kadın Kaybedilmiş Bir Davadır! (s.9)*”

Ömrünün önemli bir bölümünü, neredeyse tamamını, cinsiyetler, cinsellik, cinsel yaşam, kadın varlığı üzerine düşünerek geçiren *Otto Weinger*’in, cinsel yaşam deneyimleri ve tercihleri biyografisinin en gizemli bölümünü oluşturmaktadır. Kısa yaşamında birisiyle birlikte olup olmadığına dair sağlam bir olgu veya tanıklık yoktur. Eşcinsel ya da biseksüel olduğuna ilişkin savlar; spekülasyondan öte bir anlam içermemektedir. Kadın cinsiyeti ve kadınlar hakkındaki görüşleri, kadın cinsiyetini “*eksikliklerin ve yoksunlukların iç içe geçtiği eksik bir varoluş düzensizliği (s.23)*” olarak betimlemesi, dünyada kadın için varlık bilgisel bir tanımın, ancak “*dışıl doğada ne kadar erkek olduğuyla*” yapılabileceğini savlaması vb. ayrımcı, cinsiyetçi, ötekileştiren düşünceleri eleştiri oklarını üzerine çekmiş, bir de Yahudi karşıtı çözümlenmeleri eklenince, *Otto Weinger*’in “*tiksinti verici*” bir eser ürettiği, tez jürisinde yer alan ve fakat tezin kabulü yönünde imza da veren bir profesörce ifade edilmiştir.

Din olgusu *Otto Weinger*’in bir başka açmazıdır. Yahudilikten çıkıp; *Immanuel Kant*’in dini dediği Protestanlığa geçişi ve sonrasında Yahudilikle sürekli hesaplaşması, ayrı bir muammadır. Belki de bu açmazlar, o mutlak arayışın doğal bir sebebi ve sonucudur.

“İnsan doğmuş olmakla kendisini kaybetmemiş olsaydı, arayıp yenisinden bulmak zorunda kalmayacaktı kendisini. (s.63)”

Düşünce tarihinde filozofların tek bir insan doğası olduğunu kabul edişleri, insanların kişilik durumları ve cinsiyet olgusu açısından atlanmış bir durumu işaretler, ona göre. Oysa erkek ile kadın, bir tür cinsiyet alışımıdır. Otto Weininger'in sıra dışı düşünceleri, üstünden atlanan ve önemsenmeyen “kişinin cinsiyet karakterinin düşünsel yaşam kapasitesini gerçekleştirme başarımı üstündeki olumlu ya da olumsuz etkilerini tartışmaya açmış olmasıdır. (s.42)” vurgusunu esas almıştır, denilebilir. Örneğin Otto Weininger'in kitabı ile arasında özel bir bağ olan Ludwig Wittgenstein, “Onunla aynı düşüncede olmak hiç de zorunlu değil, doğrusu olanaklı da değil; ama büyüklüğü tam da aynı düşüncede olmayışımızda yatıyor zaten: büyük olan onun devasa hatasıdır aynı zamanda (s.38)” diyerek, filozofun önemini farklı bir açıdan vurgulamıştır. Otto Weininger'in kadın düşmanı ve Yahudi karşıtı yaftalarıyla gözlerden uzak tutulan düşünceleri, ne kadar baskılansa da, Franz Kafka, August Strindberg, James Joyce, Karl Kraus, Edward Munch, Hermann Broch, Elias Canetti, Getrude Stein, William Carlos Williams gibi birçok yazarı, sanatçıyı, filozofu etkilemiştir. Ancak yine de bir sınır çekilmiş, örneğin Canetti,onun kitabının yeni baskısı için önsöz yazma teklifini, ırkçı ve cinsiyetçi düşüncelerden dolayı reddetmiştir. Aslında her şey huzursuz bir ruhun var olma çabasından başka bir şey değildir belki de. Bu durum, ne bir onamayı ne de inkarı içerir. Sadece bir olgudur ve somut bir insan hali, varlık kipidir. Zaten elinizde tuttuğunuz bizim kitabımızda, buradaki yazarların varlık kipini ve insan olmak halini kapsayan ve dışı vuran bir sonuçtur. Maestro Beethoven ile Otto Weininger'in

bu dışavuruma neden teşkil ettiği ortadadır.

Otto Weininger'in bir nevi yazınsal mirasçısı ve yakın arkadaşı olan *Dr. Moritz Rappaport*, düşünürün toprağa verildiği gün bir gözlemi, bir başka filozofun ölüm günüyle ilişkilendirerek aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

“Toprağa verme töreninin düzenlendiği gün Viyana’dan çıplak gözle izlenebilen kısmi bir ay tutulması yaşandı. Tabutunun üstü bütünüyle örtülüp toprağa verilme işlemi tamamlandığındaysa son buldu. Arthur Schopenhauer, iyi bileneceği üzere, Imanuel Kant’ın öldüğü gün bir anda beyaz bir bulutun gökyüzünü kaplamış olduğunu, bunun üzerine gökyüzünün daha önce hiç olmadığı denli çok daha aydınlık, çok daha berrak bir görünüme büründüğünü söylemiştir. (s.12)”

Bu mistik yorum, kozmosun bu düşünürleri kucaklamasını ve insan aklının aydınlanmaya yönelmiş coşkusu işaret edebilir. Ya da tam tersine bu “zararlı” düşünceleri üretenlerin toprağa karışmasıyla, aklın mutlak huzura kavuşabileceğini ve insanlığın, bu hastalıklı zihinlerden kurtuluşunu imliyor olabilir. Ancak her durumda kesin olan sonuç, huzursuz ve sorgulayan bir aklın, o akla sahip sıra dışı bir ben’in, yorumlar her ne olursa olsun, İnsan’ın varlığına ve hakikatine dair büyük bir şerh düştüğüdür. *Otto Weininger*'in böylesi bir şerhin en kadim filozoflarından birisi olduğu inkar edilemez. Nitekim intiharı sonrasında Viyana’da intihar vakalarında patlama derecesinde bir artış olduğu görülmüştür. Bu nedenle kitabın yasaklanması, toplumsal bir kangrene dönüşen bu intiharları engellemek için önerilmiştir. Psikoloji literatürüne “*Weininger Sendromu*” olarak eklenen bu du-

rum, bir kitabın ve filozofun düşüncelerinin, en çarpıcı sosyal ve psikolojik etkilerinden sayılsa gerektir. Ne trajik bir sonuçtur ki, yaşarken tanınmayan filozof, öldükten sonra öncelikle Viyanalı aydınlar arasında “kültürel kahraman” ilan edilmiş, sonrasında ise tanınırlığı sürekli artmıştır. Kitabının çevirmenlerinden *Ladislav Löb*, yazdığı önsözde “kitabın ne yapılırsa yapılsın yok edilemeyecek bir kitap olduğunu”, bu varlığını sürdürme gerekçesini ise “iğrençliklere gömülmüş bir çağın yoldan çıkmış düşüncesini tokat gibi insanlığın yüzüne çarpıyor olmasına. (s.34)” bağlamıştır.

Otto Weininger'in trajik hayatı ve intiharı, ürettiği tek kitabındaki aykırı ve sıra dışı düşüncelerinin yarattığı gerilimle ilişki içerisinde sona ermiş bir var olma betiği sayılabilir. Filozof, her şeye rağmen dünya üzerindeki ödevini bitirdiğine inanınca, bu dünyayı, geride kalanlara bırakarak, çekip gitmiştir. Belki de bu trajik var olma mücadelesinin mutlak özeti, despot baba *Leopold*'un, mezar taşına yazdırdığı aşağıdaki sözlerdedir:

“Yeryüzündeyken bir türlü huzur bulamamış gencecik bir insanın huzur içinde yattığı yerin üstünü örtüyor bu taş. Zihni ile ruhunun açığa çıkardıklarını söyledikten sonra yaşamaya artık daha fazla dayanamamıştır. Viyana Schwarzspanier Caddesi'ndeki binada yeryüzünün gelmiş geçmiş en büyük zihinlerinden birinin ölüm dünyasını büyük bir özenle inceden inceye araştırmış, ardından ölümlü bedensel varoluşuna orada son vermiştir. (Otto Weininger-Felsefe Doktoru-Doğumu 03 Nisan 1880 / Ölümü 04 Ekim 1903, Viyana), (s.11)”

Serdar AYDIN, Ocak 2017

(*) Biyografi metninde andığımız bilgilerinin tamamı, dilimizdeki tek kaynak olan "Otto Weininger, Söz Kalıntıları, Çeviren ve Hazırlayan: Abdülbaki Güçlü, Pharmakon Kitap, 1.Basım, 2014, Ankara" kitabından, Sevgili Abdülbaki Güçlü'nün "açılış" ve "sunuş" metinleri ve çevirileri esas alınarak derlenmiş, filozofa ait olan sözceler sayfa numarası verilerek aynı kitaptan alıntılanmıştır.

MEDAKİTAP TAYFASI

Murat DARILMAZ;

Adana Ceyhan doğumlu. Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Halk Bilimi Bölümü mezunu. Ankara’da yaşıyor. “Yola Düşen Gölge” ve “Akşam Olur Karanlığa Kalırsın” adlı iki öykü kitabı var. Öykülerin içerisindeki boşluklu dünyada gezinip duruyor.

GökhanTOK;

1972’de Ankara’da doğdu. 1990’lardan beri yazma uğraşı içinde. En sevdiği renk lacivert, en sevdiği yemek peynirli makarna.

Serdar AYDIN;

1970 doğumlu. Hala, ölüyor... Teknik Üniversite... Bir Haritacı... Şiir ve sözcüklerle başı belada... İlk şiir 1993... Son sayısına değin İzlek Dergisi... Kaf Dağından sürgün bir Terekeme (Karapapag)... Dünyanın en güzel bozkırı, Ankara... Hala, sözcükler ve şiir...

Ali Hikmet EREN;

1972 doğumlu. Mühendis. Yazmaya 1994'te başladı. Şiir ve yazıları çeşitli dergilerde yayımlandı. İzlek, Kül ve Kuzgun dergilerine emek verdi. Zaman zaman yazmaya ara verse de, tutunamayıp tekrar başlıyor.

--Şahsine ile evli, İmge ve Nihan'ın babası...

Esmе ARAS;

1977 Çatalca, İstanbul doğumlu; Ayvalıklı. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi mezunu. Gazete ve dergilerde yazıları, öyküleri yayımlandı; bazıları ödüle değer görüldü. "Aşk Öyküleri", "Günyüzü Mektupları", "Ankara Öyküleri", "Ege'den Köyler", "Kadında Söz İzleri" seçkilerinde öykü, mektup ve inceleme-araştırma türündeki metinlerle yer aldı.

Egeli Kadın Yazarlar Platformu üyesi olan Aras, Ankara'da yaşıyor ve Ankara Hürriyet gazetesine edebiyat röportajları hazırlıyor.

Otto Weininger'in cenaze töreninden.

